

Zitting 1977–1978

14 957

Verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Socialistische Federatieve Republiek Joegoslavië, met Slotprotocol; Belgrado, 11 mei 1977

Nr. 1

Ter griffies van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen 8 maart 1978. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een of beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 7 april 1978.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 18 februari 1978

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij de Franse tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van het op 11 mei 1977 te Belgrado tot stand gekomen Verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Socialistische Federatieve Republiek Joegoslavië, met Slotprotocol; (Trb. 1977, 156).

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

Tevens heb ik, ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 van de Grondwet, de eer u hierbij de Franse tekst mede te delen van het op 11 mei 1977 te Belgrado tot stand gekomen Administratief Akkoord, ter uitvoering van bovengenoemde overeenkomst (Trb. 1977, 157).

Dit akkoord behoeft op grond van artikel 62, eerste lid, letter b, van de Grondwet niet de goedkeuring van de Staten-Generaal. De Nederlandse vertaling hiervan zal over enkele maanden in het Tractatenblad worden gepubliceerd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C. A. van der Klaauw

TOELICHTENDE NOTA

Inleiding

Het Algemeen Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Federale Volksrepubliek Zuid-Slavië inzake sociale verzekering dat op 1 juni 1956 tot stand kwam (laatstelijk Trb. 1957, 51) werkt nu ruim 20 jaren.

Na 1956 zijn zowel aan Nederlandse als aan Joegoslavische zijde belangrijke wijzigingen in de sociale zekerheidswetgeving aangebracht. In Nederland werd de arbeidsongeschiktheidsverzekering ingevoerd, gepaard gaande met de liquidatie van de in de invaliditeitswet en de ongevallenwetten geregelde verzekeringen. Voorts kwam een aantal volksverzekeringen tot uitvoering, zoals de Algemene Ouderdomswet (AOW), de Algemene Weduwen- en Wezenwet (AWW), de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AWW).

Deze wijzigingen, alsmede de bij de verdragstoepassing verkregen ervaringen nopen tot een herziening van de bestaande regeling der wederzijdse betrekkingen op het terrein der sociale zekerheid. Onderhandelingen tussen een Nederlandse en een Joegoslavische delegatie hebben geleid tot de totstandkoming te Belgrado op 11 mei 1977 van een nieuw Verdrag inzake sociale zekerheid en een daarbij behorend Slotprotocol. De daarin opgenomen voorzieningen komen in grote trekken overeen met die van het Verdrag inzake sociale zekerheid met Spanje dat op 5 februari 1974 tot stand kwam (laatstelijk Trb. 1974, 210).

Het nieuwe verdrag

In het verdrag van 1956 is het voortduren van de sociale verzekering van het ene land ingeval van uitzending van de werknemer naar het andere land beperkt tot een tijdvak van 12 maanden, met de mogelijkheid tot verlenging in bijzondere gevallen. De ervaringen met deze voorziening, alsmede het feit dat de tewerkstelling hier te lande van Joegoslavische werknemers gebonden is aan de afgifte van arbeidsvergunningen, laten toe van het stellen van termijnen in het nieuwe verdrag zelf af te zien (*artikel 8, onder a*).

Onder de werking van het verdrag van 1956 kunnen werknemers, die een vrijwillige verzekering krachtens de Ziekenfondswet gesloten hebben, alsmede hun gezinsleden op grond van deze verzekering geen aanspraak maken op geneeskundige verzorging bij tijdelijk verblijf in Joegoslavië. Evenmin hebben de in Joegoslavië wonende gezinsleden van vrijwillig in Nederland verzekerden zodanige aanspraken. Dit wordt als een ernstige lacune in de sociale bescherming van deze werknemers en hun gezinsleden ervaren. *Artikel 15* van het nieuwe verdrag voorziet er in hierboven bedoelde personen dezelfde voordelen te bieden als de verplicht verzekerden krachtens de Ziekenfondswet en hun gezinsleden. Deze bepaling is met name van belang voor werknemers die hier te lande bij overheidsinstellingen werkzaam zijn en uit dien hoofde niet onder de verplichte ziekenfondsverzekering vallen.

In *artikel 16, vierde lid*, is een overeenkomstige bepaling opgenomen voor gepensioneerden, die aan de vrijwillige verzekering of de bejaardenverzekering, geregeld in de Ziekenfondswet, deelnemen. Voorts is het onder de werking van het verdrag van 1956 voor oud-werknemers met een AOW-pensioen die aan de Joegoslavische wetgeving geen aanspraak op geneeskundige verzorging kunnen ontlenen, niet mogelijk toe te treden tot de vrijwillige of de bejaarden-ziekenfondsverzekering, indien zij in Joegoslavië wonen. Dit wordt door deze personen als een lacune in hun sociale bescherming ervaren, met name door hen die tot het bereiken van de 65-jarige leeftijd reeds ingevolge de Ziekenfondswet verplicht verzekerd waren. Hiertoe behoren bij voorbeeld in Joegoslavië wonende rechthebbenden op een WAO-uitkering of een AWW-pensioen. Het nieuwe verdrag maakt thans voor deze categorie toetreding tot de verzekeringen wel mogelijk. Verwezen wordt naar *punt 3* van het Slotprotocol.

Voor de uitkeringen bij invaliditeit, ouderdom en overlijden is het beginsel van samentelling van tijdvakken van verzekering en de pro-rata berekening van de uitkering behouden.

Artikel 27 geeft de Nederlandse organen de bevoegdheid de AOW-pensioenen te berekenen overeenkomstig de nationale bepalingen, waarbij zij echter gehouden zijn rekening te houden met artikel 28 van het verdrag. In dit verband is het van belang nog de aandacht op het volgende te vestigen. Het Nederlandse systeem van pensioenberekening brengt met zich, dat een buitenlandse werknemer die zijn gezin in Joegoslavië heeft moeten achterlaten, zonder nadere voorziening tijdens zijn werkzaamheden in Nederland slechts de helft van het gehuwdenpensioen kan opbouwen.

Artikel 28 nu strekt ertoe het mogelijk te maken bij de berekening van zijn gehuwdenpensioen de jaren gedurende welke zijn echtgenote in Joegoslavië is blijven wonen, mee te tellen. Ten einde het ontstaan van dubbele afspraken te voorkomen is tevens bepaald, dat indien zij aldaar zelf verzekerd is geweest, haar verzekeringsjaren buiten beschouwing moeten worden gelaten.

Wat de pro-rata berekening van de uitkeringen zelf betreft is met het oog op risicostelsels als die welke zijn neergelegd in de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering en de Algemene Weduwen- en Wezenwet, een correctie in de tot dusverre gangbare berekeningsmethodiek aangebracht. Deze is neergelegd in *artikel 19, vijfde lid*. De correctie bestaat hierin, dat in de noemer van de pro-rateringsbreuk nu een persoonlijke maximale verzekeringsduur wordt gehanteerd, dat wil zeggen het totale aantal jaren, liggende tussen het bereiken van de 20-jarige leeftijd of indien de verzekering eerder is aangevangen die eerdere datum, en het tijdstip van de verzekerde gebeurtenis. Hiermede wordt het in het deelrapport van de sociale Verzekeringsraad inzake het oneigenlijk gebruik van de sociale verzekeringswetten in situaties met een internationaal aspect (kamerstuk 13 441, nr. 7) gesignaleerde verschijnsel, dat lacunes in de verzekeringsloopbaan uitkeringverhogend werken, teniet gedaan.

Voor het recht op uitkering bij werkloosheid geldt ten aanzien van de werknemers van een land, die zich naar het andere land heeft begeven om aldaar arbeid te verrichten, mede als voorwaarde, dat hij moet beschikken over een geldige verblijfstitel (*artikel 33*). In dit verband is voor Nederland met name van belang het bezit van een vergunning, als bedoeld in artikel 2 van de Wet Arbeidsvergunning Vreemdelingen (Stb. 1964, 72). Deze regeling is van toepassing op Joegoslaven, die in Nederland arbeid verrichten en op overeenkomstige wijze op Nederlanders die in Joegoslavië arbeid verrichten.

In het nieuwe verdrag is thans een regeling opgenomen inzake verhaalsrechten van de uitvoeringsorganen der sociale verzekering van het ene land tegenover aansprakelijke derden in het andere land (*artikel 41*). Vloeien deze verhaalsrechten voort uit in de sociale verzekeringswetgeving van een land toegekende zelfstandige rechten van de uitvoeringsorganen, dan worden deze rechten door het andere land erkend.

Ten slotte moge nog worden gewezen op *punt 4 van het Slotprotocol* dat iedere twijfel wil uitsluiten met betrekking tot de vraag of personen, die wel verzekerd zijn ingevolge de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, maar op grond van het overschrijden van de loon- of inkomensgrens geen recht hebben op verstrekkingen overeenkomstig het bepaalde in de Ziekenfondswet, een beroep kunnen doen op die bepalingen van het verdrag, welke de mogelijkheid bieden om voor zich zelf of voor hun gezinsleden geneeskundige verzorging in Joegoslavië te verkrijgen voor rekening van Nederland.

Voor wat het Koninkrijk betreft, geldt het verdrag zoals moge blijken uit artikel 1 onder a), alleen voor het grondgebied van het Rijk in Europa.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken,
L. de Graaf

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
D. F. van der Mei

De Staatssecretaris van Volksgezondheid en Milieuhygiëne,
E. Veder-Smit